ด่วนที่สุด

ที่ ยธ ๐๗๐๕.๔ / ๒๐๑๔๐

กรมราชทัณฑ์
๒๒๒ ถนนนนทบุรี ๑
อำเภอเมืองนนทบุรี
จังหวัดนนทบุรี ๑๑๐๐๐

๔ สิงหาคม ๒๕๖๔

เรื่อง แนวทางการใช้ยาฟ้าทะลายโจรสำหรับผู้ต้องขังในเรือนจำ

เรียน

ด้วย สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ในประเทศไทยที่มีการแพร่กระจายเป็นวงกว้าง มีผู้ติดเชื้อเพิ่มขึ้นมากขึ้น ผู้ป่วยเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาล โรงพยาบาลสนาม และบางส่วนต้องรับการรักษาที่บ้าน เนื่องจากโรงพยาบาลไม่สามารถรองรับผู้ติดเชื้อที่เพิ่มขึ้นได้อย่างเพียงพอ ปัจจุบันกรมราชทัณฑ์ มีการแพร่ระบาดในเรือนจำ จำนวน ๒๙ แห่ง มีผู้ต้องขังที่ติดเชื้อ อยู่ระหว่างการรักษา จำนวน ๗,๙๒๔ คน (ข้อมูล ศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (ศบค.ยธ.) ณ วันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๖๔) จึงได้ดำเนินการมาตรการต่าง ๆ เพื่อควบคุมป้องกัน ลดอัตราการติดเชื้อ และลดความรุนแรงของโรค โดยได้มีการใช้ยาฟ้าทะลายโจรรักษาผู้ติดเชื้อในเรือนจำกลางเชียงใหม่ และเรือนจำในเขต ๑๐ และเห็นว่า ยาฟ้าทะลายโจร ช่วยเสริมภูมิคุ้มกัน และรักษากลุ่มผู้ป่วยอาการสีเขียว ที่ไม่มีอาการหรือมีอาการเล็กน้อยได้ ทำให้ผู้ป่วยหายจากการติดเชื้อได้เร็วขึ้น และลดความรุนแรงของโรคได้

ในการนี้ กรมราชทัณฑ์พิจารณาแล้ว เพื่อเป็นการควบคุมการแพร่กระจายโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ และลดความรุนแรงของโรคในเรือนจำ จึงขอให้เรือนจำและทัณฑสถานที่มีการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ พิจารณาการให้ยาฟ้าทะลายโจรแก่ผู้ต้องขังในเรือนจำ ในกลุ่มผู้ป่วยอาการสีเขียวที่ไม่มีอาการหรือมีอาการเล็กน้อย และผู้ต้องขังที่ยังไม่ติดเชื้อเพื่อเสริมภูมิคุ้มกันโรคภายใต้คำสั่งแพทย์ และตามคำแนะนำของกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข ที่ได้มีคำแนะนำการใช้สารสกัดฟ้าทะลายโจรสำหรับสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ ๒๐๑๙ ดังนี้

๑) ผู้ป่วยโควิด-๑๙ ที่ไม่มีอาการ (asymptomatic COVID - ๑๙) หรือผู้สัมผัสใกล้ชิดกับผู้ติดเชื้อโควิด - ๑๙ แนะนำใช้สารสกัดฟ้าทะลายโจรที่มีปริมาณ andrographolide ๖๐ มิลลิกรัม วันละ ๓ ครั้ง ก่อนอาหาร เช้า กลางวัน และเย็น (รวม ๑๘๐ มิลลิกรัมต่อวัน) ติดต่อกันนาน ๕ วัน

๒) ผู้ป่วยโควิด-๑๙ ที่มีอาการไม่รุนแรงไม่มีปัจจัยเสี่ยงต่อการเป็นโรครุนแรง/โรคร่วมสำคัญ (symptomatic COVID-๑๙ without pneumonia and no risk factors for severe disease) สำหรับผู้ที่ตรวจพบเชื้อโควิด - ๑๙ มีอาการป่วยไม่รุนแรง แนะนำใช้สารสกัดฟ้าทะลายโจรที่มีปริมาณ andrographolide ๖๐ มิลลิกรัม วันละ ๓ ครั้ง ก่อนอาหาร เช้า กลางวัน และเย็น (รวม ๑๘๐ มิลลิกรัมต่อวัน) ติดต่อกันนาน ๕ วัน

๓) ขนาดสำหรับเสริมภูมิคุ้มกัน

สำหรับผู้ที่ต้องการรับประทานเพื่อเสริมภูมิคุ้มกัน แนะนำใช้สารสกัดฟ้าทะลายโจรที่มีปริมาณ andrographolide ๑๐ มิลลิกรัม วันละ ๑ ครั้ง นาน ๕ วัน เว้น ๒ วัน ต่อเนื่องกันไม่เกิน ๑๒ สัปดาห์

/ ๔) ข้อห้ามใช้ ...

๔) ข้อห้ามใช้

- ห้ามใช้ในผู้ที่มีอาการแพ้ฟ้าทะลายโจร เช่น เกิดผื่น ลมพิษ หน้าบวม และไม่ควรใช้ฟ้าทะลายโจรอีกต่อไป
- ห้ามใช้ในสตรีมีครรภ์และให้นมบุตร
- ไม่ควรใช้ในผู้ป่วยโรคตับและไต

๕) คำเตือน

- ฟ้าทะลายโจรเป็นสมุนไพรรสขมจัดมีฤทธิ์เย็นอาจทำให้แขนขา มีอาการชาหรืออ่อนแรง รู้สึกหนาวเย็นภายใน
- ควรระวังการใช้ร่วมกับยาต้านการแข็งตัวของเลือด (anticoagulants) และยาต้านเกล็ดเลือด (antiplatelets)
- ควรระวังการใช้ร่วมกับยาลดความดัน (antihypertensives) เพราะอาจเกิดการเสริมฤทธิ์ทำให้เกิดหน้ามืดได้
- ควรระวังการใช้ร่วมกับยาที่กระบวนการเมทาบอลิซึม ผ่านเอนไซม์ Cytochrome P ๔๕๐ (CYP) เนื่องจากฟ้าทะลายโจรมีฤทธิ์ยับยั้ง CYP๑A๒, CYP๒C๙ และ CYP๓A

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งเรือนจำดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไปด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายวีระกิตติ์ หาญปริพรรณ์)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมราชทัณฑ์

กองบริการทางการแพทย์
โทร ๐ ๒๙๖๗ ๓๓๕๑
โทรสาร ๐ ๒๙๖๗ ๓๓๕๑

ด่วนที่สุด

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กองบริการทางการแพทย์ กลุ่มงานส่งเสริมการรักษาพยาบาลฯ โทร. ๐ ๒๙๖๗ ๓๓๕๑ ภายใน ๑๐๓ ๑๐๔

ที่ ยธ ๐๗๐๕.๔/๒๐๑๔๒ **วันที่** ๔ สิงหาคม ๒๕๖๔

เรื่อง แนวทางการใช้ยาฟ้าทะลายโจรผู้ต้องขังสำหรับในเรือนจำ

เรียน

ด้วย สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ในประเทศไทยที่มีการแพร่กระจายเป็นวงกว้าง มีผู้ติดเชื้อเพิ่มขึ้นมากขึ้น ผู้ป่วยเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาล โรงพยาบาลสนาม และบางส่วนต้องรับการรักษาที่บ้าน เนื่องจากโรงพยาบาลไม่สามารถรองรับผู้ติดเชื้อที่เพิ่มขึ้นได้อย่างเพียงพอ ปัจจุบันกรมราชทัณฑ์ มีการแพร่ระบาดในเรือนจำ จำนวน ๒๙ แห่ง มีผู้ต้องขังที่ติดเชื้อ อยู่ระหว่างการรักษา จำนวน ๗,๙๒๔ คน (ข้อมูล ศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (ศบค.ยธ.) ณ วันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๖๔) จึงได้ดำเนินการมาตรการต่าง ๆ เพื่อควบคุมป้องกัน ลดอัตราการติดเชื้อ และลดความรุนแรงของโรค โดยได้มีการใช้ยาฟ้าทะลายโจรรักษาผู้ติดเชื้อในเรือนจำกลางเชียงใหม่ และเรือนจำในเขต ๑๐ และเห็นว่า ยาฟ้าทะลายโจร ช่วยเสริมภูมิคุ้มกัน และรักษากลุ่มผู้ป่วยอาการสีเขียว ที่ไม่มีอาการหรือมีอาการเล็กน้อยได้ ทำให้ผู้ป่วยหายจากการติดเชื้อได้เร็วขึ้น และลดความรุนแรงของโรคได้

ในการนี้ กรมราชทัณฑ์พิจารณาแล้ว เพื่อเป็นการควบคุมการแพร่กระจายโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ และลดความรุนแรงของโรคในเรือนจำ จึงขอให้เรือนจำและทัณฑสถานที่มีการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ พิจารณาการให้ยาฟ้าทะลายโจรแก่ผู้ต้องขังในเรือนจำ ในกลุ่มผู้ป่วยอาการสีเขียวที่ไม่มีอาการหรือมีอาการเล็กน้อย และผู้ต้องขังที่ยังไม่ติดเชื้อเพื่อเสริมภูมิคุ้มกันโรคภายใต้คำสั่งแพทย์ และตามคำแนะนำของกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข ที่ได้มีคำแนะนำการใช้สารสกัดฟ้าทะลายโจรสำหรับสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ ๒๐๑๙ ดังนี้

๑) ผู้ป่วยโควิด-๑๙ ที่ไม่มีอาการ (asymptomatic COVID - ๑๙) หรือผู้สัมผัสใกล้ชิดกับผู้ติดเชื้อโควิด - ๑๙ แนะนำใช้สารสกัดฟ้าทะลายโจรที่มีปริมาณ andrographolide ๖๐ มิลลิกรัม วันละ ๓ ครั้ง ก่อนอาหาร เช้า กลางวัน และเย็น (รวม ๑๘๐ มิลลิกรัมต่อวัน) ติดต่อกันนาน ๕ วัน

๒) ผู้ป่วยโควิด-๑๙ ที่มีอาการไม่รุนแรงไม่มีปัจจัยเสี่ยงต่อการเป็นโรครุนแรง/โรคร่วมสำคัญ (symptomatic COVID-๑๙ without pneumonia and no risk factors for severe disease) สำหรับผู้ที่ตรวจพบเชื้อโควิด - ๑๙ มีอาการป่วยไม่รุนแรง แนะนำใช้สารสกัดฟ้าทะลายโจรที่มีปริมาณ andrographolide ๖๐ มิลลิกรัม วันละ ๓ ครั้ง ก่อนอาหาร เช้า กลางวัน และเย็น (รวม ๑๘๐ มิลลิกรัมต่อวัน) ติดต่อกันนาน ๕ วัน

๓) ขนาดสำหรับเสริมภูมิคุ้มกัน

สำหรับผู้ที่ต้องการรับประทานเพื่อเสริมภูมิคุ้มกัน แนะนำใช้สารสกัดฟ้าทะลายโจรที่มีปริมาณ andrographolide ๑๐ มิลลิกรัม วันละ ๑ ครั้ง นาน ๕ วัน เว้น ๒ วัน ต่อเนื่องกันไม่เกิน ๑๒ สัปดาห์

๔) ข้อห้ามใช้

- ห้ามใช้ในผู้ที่มีอาการแพ้ฟ้าทะลายโจร เช่น เกิดผื่น ลมพิษ หน้าบวม และไม่ควรใช้ฟ้าทะลายโจรอีกต่อไป
- ห้ามใช้ในสตรีมีครรภ์และให้นมบุตร
- ไม่ควรใช้ในผู้ป่วยโรคตับและไต

/ ๕) คำเตือน ...

๕) คำเตือน

- ฟ้าทะลายโจรเป็นสมุนไพรรสขมจัดมีฤทธิ์เย็นอาจทำให้แขนขา มีอาการชาหรืออ่อนแรง รู้สึกหนาวเย็นภายใน

- ควรระวังการใช้ร่วมกับยาต้านการแข็งตัวของเลือด (anticoagulants) และยาต้านเกล็ดเลือด (antiplatelets)

- ควรระวังการใช้ร่วมกับยาลดความดัน (antihypertensives) เพราะอาจเกิดการเสริมฤทธิ์ทำให้เกิดหน้ามืดได้

- ควรระวังการใช้ร่วมกับยาที่กระบวนการเมทาบอลิซึม ผ่านเอนไซม์ Cytochrome P ๔๕๐ (CYP) เนื่องจากฟ้าทะลายโจรมีฤทธิ์ยับยั้ง CYP๑A๒, CYP๒C๙ และ CYP๓A

จึงเรียนมาเพื่อทราบ และดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไปด้วย

(นายวีระกิตติ์ หาญปริพรรณ์)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมราชทัณฑ์

ผู้บัญชาการเรือนจำ ผู้อำนวยการทัณฑสถาน สถานกักขัง ๖๖ แห่ง

๑. เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร
๒. เรือนจำพิเศษธนบุรี
๓. เรือนจำพิเศษพัทยา
๔. เรือนจำพิเศษมีนบุรี
๕. เรือนจำกลางกำแพงเพชร
๖. เรือนจำกลางขอนแก่น
๗. เรือนจำกลางเขาบิน
๘. เรือนจำกลางคลองเปรม
๙. เรือนจำกลางคลองไผ่
๑๐. เรือนจำกลางฉะเชิงเทรา
๑๑. เรือนจำกลางชลบุรี
๑๒. เรือนจำกลางเชียงราย
๑๓. เรือนจำกลางเชียงใหม่
๑๔. เรือนจำกลางตาก
๑๕. เรือนจำกลางนครปฐม
๑๖. เรือนจำกลางนครพนม
๑๗. เรือนจำกลางนครราชสีมา
๑๘. เรือนจำกลางนครศรีธรรมราช
๑๙. เรือนจำกลางนครสวรรค์
๒๐. เรือนจำกลางบางขวาง
๒๑. เรือนจำกลางปัตตานี
๒๒. เรือนจำกลางพระนครศรีอยุธยา
๒๓. เรือนจำกลางพัทลุง
๒๔. เรือนจำกลางพิษณุโลก
๒๕. เรือนจำกลางเพชรบุรี
๒๖. เรือนจำกลางยะลา
๒๗. เรือนจำกลางระยอง
๒๘. เรือนจำกลางราชบุรี
๒๙. เรือนจำกลางลพบุรี
๓๐. เรือนจำกลางลำปาง
๓๑. เรือนจำกลางสงขลา
๓๒. เรือนจำกลางสมุทรปราการ
๓๓. เรือนจำกลางสมุทรสงคราม
๓๔. เรือนจำกลางสุราษฎร์ธานี
๓๕. เรือนจำกลางสุรินทร์
๓๖. เรือนจำกลางอุดรธานี
๓๗. เรือนจำกลางอุบลราชธานี
๓๘. ทัณฑสถานเกษตรอุตสาหกรรมเขาพริก
๓๙. ทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง
๔๐. ทัณฑสถานบำบัดพิเศษขอนแก่น

ผู้บัญชาการเรือนจำ ผู้อำนวยการทัณฑสถาน สถานกักขัง ๖๖ แห่ง (ต่อ)

๔๑. ทัณฑสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี
๔๒. ทัณฑสถานบำบัดพิเศษพระนครศรีอยุธยา
๔๓. ทัณฑสถานบำบัดพิเศษลำปาง
๔๔. ทัณฑสถานบำบัดพิเศษสงขลา
๔๕. ทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง
๔๖. ทัณฑสถานเปิดทุ่งเบญจา
๔๗. ทัณฑสถานเปิดบ้านนาวง
๔๘. ทัณฑสถานเปิดบ้านเนินสูง
๔๙. ทัณฑสถานเปิดหนองน้ำขุ่น
๕๐. ทัณฑสถานเปิดห้วยโป่ง
๕๑. ทัณฑสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์
๕๒. ทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง
๕๓. ทัณฑสถานวัยหนุ่มนครศรีธรรมราช
๕๔. ทัณฑสถานวัยหนุ่มพระนครศรีอยุธยา
๕๕. ทัณฑสถานหญิงกลาง
๕๖. ทัณฑสถานหญิงชลบุรี
๕๗. ทัณฑสถานหญิงเชียงใหม่
๕๘. ทัณฑสถานหญิงธนบุรี
๕๙. ทัณฑสถานหญิงนครราชสีมา
๖๐. ทัณฑสถานหญิงพิษณุโลก
๖๑. ทัณฑสถานหญิงสงขลา
๖๒. สถานกักขังกลางจังหวัดตราด
๖๓. สถานกักขังกลางจังหวัดนครศรีธรรมราช
๖๔. สถานกักขังกลางจังหวัดปทุมธานี
๖๕. สถานกักขังกลางจังหวัดร้อยเอ็ด
๖๖. สถานกักขังกลางจังหวัดลำปาง

ผู้ว่าราชการจังหวัด ๖๐ แห่ง

๑. ผู้ว่าราชการจังหวัดกระบี่ / เรือนจำจังหวัดกระบี่
๒. ผู้ว่าราชการจังหวัดกาญจนบุรี / เรือนจำจังหวัดกาญจนบุรี / เรือนจำอำเภอทองผาภูมิ
๓. ผู้ว่าราชการจังหวัดกาฬสินธุ์ / เรือนจำจังหวัดกาฬสินธุ์
๔. ผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น / เรือนจำอำเภอพล
๕. ผู้ว่าราชการจังหวัดจันทบุรี / เรือนจำจังหวัดจันทบุรี
๖. ผู้ว่าราชการจังหวัดชัยนาท / เรือนจำจังหวัดชัยนาท
๗. ผู้ว่าราชการจังหวัดชัยภูมิ / เรือนจำจังหวัดชัยภูมิ / เรือนจำอำเภอภูเขียว
๘. ผู้ว่าราชการจังหวัดชุมพร / เรือนจำจังหวัดชุมพร / เรือนจำอำเภอหลังสวน
๙. ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย / เรือนจำอำเภอเทิง
๑๐. ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ / เรือนจำอำเภอฝาง
๑๑. ผู้ว่าราชการจังหวัดตรัง / เรือนจำจังหวัดตรัง
๑๒. ผู้ว่าราชการจังหวัดตราด / เรือนจำจังหวัดตราด
๑๓. ผู้ว่าราชการจังหวัดตาก / เรือนจำอำเภอแม่สอด
๑๔. ผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายก / เรือนจำจังหวัดนครนายก
๑๕. ผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา / เรือนจำอำเภอบัวใหญ่ / เรือนจำอำเภอสีคิ้ว
๑๖. ผู้ว่าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราช / เรือนจำอำเภอทุ่งสง / เรือนจำอำเภอปากพนัง
๑๗. ผู้ว่าราชการจังหวัดนนทบุรี / เรือนจำจังหวัดนนทบุรี
๑๘. ผู้ว่าราชการจังหวัดนราธิวาส / เรือนจำจังหวัดนราธิวาส
๑๙. ผู้ว่าราชการจังหวัดน่าน / เรือนจำจังหวัดน่าน
๒๐. ผู้ว่าราชการจังหวัดบึงกาฬ / เรือนจำจังหวัดบึงกาฬ
๒๑. ผู้ว่าราชการจังหวัดบุรีรัมย์ / เรือนจำจังหวัดบุรีรัมย์ / เรือนจำอำเภอนางรอง
๒๒. ผู้ว่าราชการจังหวัดปทุมธานี / เรือนจำจังหวัดปทุมธานี / เรือนจำอำเภอธัญบุรี
๒๓. ผู้ว่าราชการจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ / เรือนจำจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
๒๔. ผู้ว่าราชการจังหวัดปราจีนบุรี / เรือนจำจังหวัดปราจีนบุรี / เรือนจำอำเภอกบินทร์บุรี
๒๕. ผู้ว่าราชการจังหวัดพะเยา / เรือนจำจังหวัดพะเยา
๒๖. ผู้ว่าราชการจังหวัดพังงา / เรือนจำจังหวัดพังงา / เรือนจำอำเภอตะกั่วป่า
๒๗. ผู้ว่าราชการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา / เรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
๒๘. ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจิตร / เรือนจำจังหวัดพิจิตร
๒๙. ผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก / เรือนจำจังหวัดพิษณุโลก
๓๐. ผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ / เรือนจำจังหวัดเพชรบูรณ์ / เรือนจำอำเภอหล่มสัก
๓๑. ผู้ว่าราชการจังหวัดแพร่ / เรือนจำจังหวัดแพร่
๓๒. ผู้ว่าราชการจังหวัดภูเก็ต / เรือนจำจังหวัดภูเก็ต
๓๓. ผู้ว่าราชการจังหวัดมหาสารคาม / เรือนจำจังหวัดมหาสารคาม
๓๔. ผู้ว่าราชการจังหวัดมุกดาหาร / เรือนจำจังหวัดมุกดาหาร
๓๕. ผู้ว่าราชการจังหวัดแม่ฮ่องสอน / เรือนจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน / เรือนจำอำเภอแม่สะเรียง
๓๖. ผู้ว่าราชการจังหวัดยะลา / เรือนจำอำเภอเบตง
๓๗. ผู้ว่าราชการจังหวัดยโสธร / เรือนจำจังหวัดยโสธร
๓๘. ผู้ว่าราชการจังหวัดระนอง / เรือนจำจังหวัดระนอง
๓๙. ผู้ว่าราชการจังหวัดร้อยเอ็ด / เรือนจำจังหวัดร้อยเอ็ด
๔๐. ผู้ว่าราชการจังหวัดลพบุรี / เรือนจำอำเภอชัยบาดาล

ผู้ว่าราชการจังหวัด ๖๐ แห่ง (ต่อ)

๔๑. ผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน / เรือนจำจังหวัดลำพูน
๔๒. ผู้ว่าราชการจังหวัดเลย / เรือนจำจังหวัดเลย
๔๓. ผู้ว่าราชการจังหวัดศรีสะเกษ / เรือนจำจังหวัดศรีสะเกษ / เรือนจำอำเภอกันทรลักษ์
๔๔. ผู้ว่าราชการจังหวัดสกลนคร / เรือนจำจังหวัดสกลนคร / เรือนจำอำเภอสว่างแดนดิน
๔๕. ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา / เรือนจำจังหวัดสงขลา / เรือนจำอำเภอนาทวี
๔๖. ผู้ว่าราชการจังหวัดสตูล / เรือนจำจังหวัดสตูล
๔๗. ผู้ว่าราชการจังหวัดสมุทรสาคร / เรือนจำจังหวัดสมุทรสาคร
๔๘. ผู้ว่าราชการจังหวัดสระแก้ว / เรือนจำจังหวัดสระแก้ว
๔๙. ผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรี / เรือนจำจังหวัดสระบุรี
๕๐. ผู้ว่าราชการจังหวัดสิงห์บุรี / เรือนจำจังหวัดสิงห์บุรี
๕๑. ผู้ว่าราชการจังหวัดสุโขทัย / เรือนจำจังหวัดสุโขทัย / เรือนจำอำเภอสวรรคโลก
๕๒. ผู้ว่าราชการจังหวัดสุพรรณบุรี / เรือนจำจังหวัดสุพรรณบุรี
๕๓. ผู้ว่าราชการจังหวัดสุราษฎร์ธานี / เรือนจำอำเภอเกาะสมุย / เรือนจำอำเภอไชยา
๕๔. ผู้ว่าราชการจังหวัดสุรินทร์ / เรือนจำอำเภอรัตนบุรี
๕๕. ผู้ว่าราชการจังหวัดหนองคาย / เรือนจำจังหวัดหนองคาย
๕๖. ผู้ว่าราชการจังหวัดหนองบัวลำภู / เรือนจำจังหวัดหนองบัวลำภู
๕๗. ผู้ว่าราชการจังหวัดอ่างทอง / เรือนจำจังหวัดอ่างทอง
๕๘. ผู้ว่าราชการจังหวัดอุตรดิตถ์ / เรือนจำจังหวัดอุตรดิตถ์
๕๙. ผู้ว่าราชการจังหวัดอุทัยธานี / เรือนจำจังหวัดอุทัยธานี
๖๐. ผู้ว่าราชการจังหวัดอำนาจเจริญ / เรือนจำจังหวัดอำนาจเจริญ

ด่วนที่สุด

ที่ ยธ ๐๗๐๕.๔/๒๐๑๔๐

ถึง เรือนจำจังหวัด / เรือนจำอำเภอ ทั่ว ๑๗๖ แห่ง

กรมราชทัณฑ์ ได้มีสำเนาหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ยธ ๐๗๐๕.๔/๒๐๑๔๐ ลงวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๖๔ เรื่อง แนวทางการใช้ยาฟ้าทะลายโจรผู้ต้องขังในเรือนจำ

ฉะนั้น จึงขอส่งสำเนาหนังสือดังกล่าวมาเพื่อดำเนินการต่อไป

กรมราชทัณฑ์
๔ สิงหาคม ๒๕๖๔

กรมราชทัณฑ์

กองบริการทางการแพทย์
โทร ๐ ๒๙๖๗ ๓๓๕๑
โทรสาร ๐ ๒๙๖๗ ๓๓๕๑

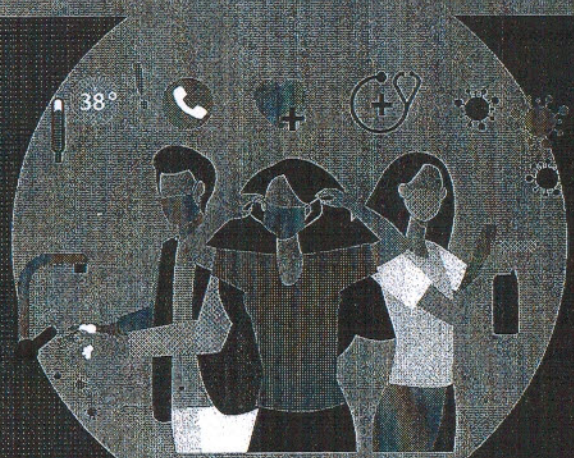
เรือนจำจังหวัด / เรือนจำอำเภอ ๗๖ แห่ง

๑. เรือนจำจังหวัดกระบี่ / จังหวัดกระบี่
๒. เรือนจำจังหวัดกาญจนบุรี / จังหวัดกาญจนบุรี
๓. เรือนจำจังหวัดกาฬสินธุ์ / จังหวัดกาฬสินธุ์
๔. เรือนจำจังหวัดจันทบุรี / จังหวัดจันทบุรี
๕. เรือนจำจังหวัดชัยนาท / จังหวัดชัยนาท
๖. เรือนจำจังหวัดชัยภูมิ / จังหวัดชัยภูมิ
๗. เรือนจำจังหวัดชุมพร / จังหวัดชุมพร
๘. เรือนจำจังหวัดตรัง / จังหวัดตรัง
๙. เรือนจำจังหวัดตราด / จังหวัดตราด
๑๐. เรือนจำจังหวัดนครนายก / จังหวัดนครนายก
๑๑. เรือนจำจังหวัดนนทบุรี / จังหวัดนนทบุรี
๑๒. เรือนจำจังหวัดนราธิวาส / จังหวัดนราธิวาส
๑๓. เรือนจำจังหวัดน่าน / จังหวัดน่าน
๑๔. เรือนจำจังหวัดบึงกาฬ / จังหวัดบึงกาฬ
๑๕. เรือนจำจังหวัดบุรีรัมย์ / จังหวัดบุรีรัมย์
๑๖. เรือนจำจังหวัดปทุมธานี / จังหวัดปทุมธานี
๑๗. เรือนจำจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ / จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
๑๘. เรือนจำจังหวัดปราจีนบุรี / จังหวัดปราจีนบุรี
๑๙. เรือนจำจังหวัดพะเยา / จังหวัดพะเยา
๒๐. เรือนจำจังหวัดพังงา / จังหวัดพังงา
๒๑. เรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา / จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
๒๒. เรือนจำจังหวัดพิจิตร / จังหวัดพิจิตร
๒๓. เรือนจำจังหวัดพิษณุโลก / จังหวัดพิษณุโลก
๒๔. เรือนจำจังหวัดเพชรบูรณ์ / จังหวัดเพชรบูรณ์
๒๕. เรือนจำจังหวัดแพร่ / จังหวัดแพร่
๒๖. เรือนจำจังหวัดภูเก็ต / จังหวัดภูเก็ต
๒๗. เรือนจำจังหวัดมหาสารคาม / จังหวัดมหาสารคาม
๒๘. เรือนจำจังหวัดมุกดาหาร / จังหวัดมุกดาหาร
๒๙. เรือนจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน / จังหวัดแม่ฮ่องสอน
๓๐. เรือนจำจังหวัดยโสธร / จังหวัดยโสธร
๓๑. เรือนจำจังหวัดระนอง / จังหวัดระนอง
๓๒. เรือนจำจังหวัดร้อยเอ็ด / จังหวัดร้อยเอ็ด
๓๓. เรือนจำจังหวัดลำพูน / จังหวัดลำพูน
๓๔. เรือนจำจังหวัดเลย / จังหวัดเลย
๓๕. เรือนจำจังหวัดศรีสะเกษ / จังหวัดศรีสะเกษ
๓๖. เรือนจำจังหวัดสกลนคร / จังหวัดสกลนคร
๓๗. เรือนจำจังหวัดสงขลา / จังหวัดสงขลา
๓๘. เรือนจำจังหวัดสตูล / จังหวัดสตูล
๓๙. เรือนจำจังหวัดสมุทรสาคร / จังหวัดสมุทรสาคร
๔๐. เรือนจำจังหวัดสระแก้ว / จังหวัดสระแก้ว

เรือนจำจังหวัด / เรือนจำอำเภอ ๗๖ แห่ง (ต่อ)

๔๑. เรือนจำจังหวัดสระบุรี / จังหวัดสระบุรี
๔๒. เรือนจำจังหวัดสิงห์บุรี / จังหวัดสิงห์บุรี
๔๓. เรือนจำจังหวัดสุโขทัย / จังหวัดสุโขทัย
๔๔. เรือนจำจังหวัดสุพรรณบุรี / จังหวัดสุพรรณบุรี
๔๕. เรือนจำจังหวัดหนองคาย / จังหวัดหนองคาย
๔๖. เรือนจำจังหวัดหนองบัวลำภู / จังหวัดหนองบัวลำภู
๔๗. เรือนจำจังหวัดอ่างทอง / จังหวัดอ่างทอง
๔๘. เรือนจำจังหวัดอุตรดิตถ์ / จังหวัดอุตรดิตถ์
๔๙. เรือนจำจังหวัดอุทัยธานี / จังหวัดอุทัยธานี
๕๐. เรือนจำจังหวัดอำนาจเจริญ / จังหวัดอำนาจเจริญ
๕๑. เรือนจำอำเภอกบินทร์บุรี / จังหวัดปราจีนบุรี
๕๒. เรือนจำอำเภอกันทรลักษ์ / จังหวัดศรีสะเกษ
๕๓. เรือนจำอำเภอเกาะสมุย / จังวัดสุราษฎร์ธานี
๕๔. เรือนจำอำเภอชัยบาดาล / จังหวัดลพบุรี
๕๕. เรือนจำอำเภอไชยา / จังหวัดสุราษฎร์ธานี
๕๖. เรือนจำอำเภอตะกั่วป่า / จังหวัดพังงา
๕๗. เรือนจำอำเภอทองผาภูมิ / จังหวัดกาญจนบุรี
๕๘. เรือนจำอำเภอทุ่งสง / จังหวัดนครศรีธรรมราช
๕๙. เรือนจำอำเภอเทิง / จังหวัดเชียงราย
๖๐. เรือนจำอำเภอธัญบุรี / จังหวัดปทุมธานี
๖๑. เรือนจำอำเภอนางรอง / จังหวัดบุรีรัมย์
๖๒. เรือนจำอำเภอนาทวี / จังหวัดสงขลา
๖๓. เรือนจำอำเภอบัวใหญ่ / จังหวัดนครราชสีมา
๖๔. เรือนจำอำเภอเบตง / จังหวัดยะลา
๖๕. เรือนจำอำเภอปากพนัง / จังหวัดนครศรีธรรมราช
๖๖. เรือนจำอำเภอฝาง / จังหวัดเชียงใหม่
๖๗. เรือนจำอำเภอพล / จังหวัดขอนแก่น
๖๘. เรือนจำอำเภอภูเขียว / จังหวัดชัยภูมิ
๖๙. เรือนจำอำเภอแม่สอด / จังหวัดตาก
๗๐. เรือนจำอำเภอแม่สะเรียง / จังหวัดแม่ฮ่องสอน
๗๑. เรือนจำอำเภอรัตนบุรี / จังหวัดสุรินทร์
๗๒. เรือนจำอำเภอสวรรคโลก / จังหวัดสุโขทัย
๗๓. เรือนจำอำเภอสว่างแดนดิน / จังหวัดสกลนคร
๗๔. เรือนจำอำเภอสีคิ้ว / จังหวัดนครราชสีมา
๗๕. เรือนจำอำเภอหล่มสัก / จังหวัดเพชรบูรณ์
๗๖. เรือนจำอำเภอหลังสวน / จังหวัดชุมพร

คำแนะนำ
การใช้ฟ้าทะลายโจร
สำหรับสถานการณ์การระบาดของโรค
ติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019
(Coronavirus Disease 2019:COVID-19)

กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
กระทรวงสาธารณสุข

กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
กระทรวงสาธารณสุข

สารบัญ

หัวข้อ	หน้า
คำแนะนำการใช้สารสกัดฟ้าทะลายโจรสำหรับโรคโควิด-19	1
ฟ้าทะลายโจรและสารสกัดฟ้าทะลายโจร	3
● ข้อมูลทั่วไป	3
● ข้อมูลการศึกษาที่เกี่ยวข้อง	5
● ข้อห้ามใช้และคำเตือน	10
● รายงานอาการไม่พึงประสงค์	11
● อันตรกริยาระหว่างยา (Drug Interaction)	13
เอกสารอ้างอิง	15
ภาคผนวก	21

คำแนะนำ การใช้สารสกัดฟ้าทะลายโจร สำหรับโรคโควิด-19

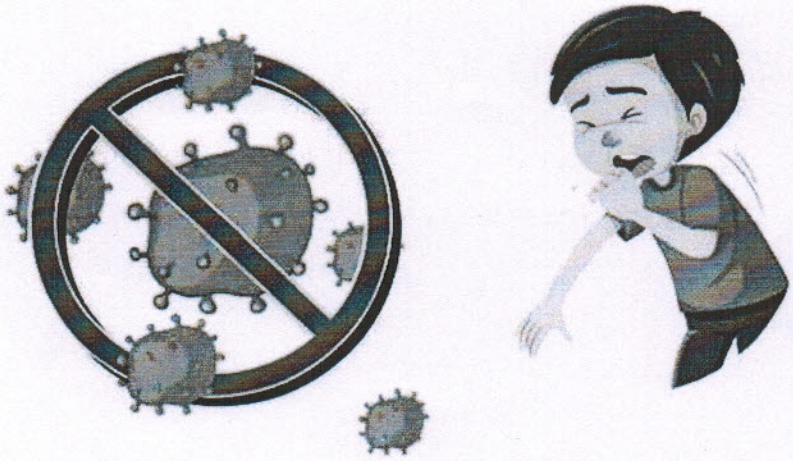
ผู้ป่วยโควิด-19 ที่ไม่มีอาการ (asymptomatic COVID-19) สำหรับผู้ที่ตรวจพบเชื้อโควิด-19 แต่ยังไม่มีอาการป่วย แนะนำใช้สารสกัดฟ้าทะลายโจรที่มีปริมาณ andrographolide 20 มิลลิกรัม วันละ 3 ครั้ง ก่อนอาหาร เช้า กลางวัน และเย็น (รวม 60 มิลลิกรัมต่อวัน) ติดต่อกันนาน 5 วัน

ผู้ป่วยโควิด-19 ที่มีอาการไม่รุนแรง ไม่มีปัจจัยเสี่ยงต่อการเป็นโรครุนแรง/โรคร่วมสำคัญ (symptomatic COVID-19 without pneumonia and no risk factors for severe disease) สำหรับผู้ที่ตรวจพบเชื้อโควิด-19 มีอาการป่วยไม่รุนแรง แนะนำใช้สารสกัดฟ้าทะลายโจรที่มีปริมาณ andrographolide 60 มิลลิกรัม วันละ 3 ครั้ง ก่อนอาหาร เช้า กลางวัน และเย็น (รวม 180 มิลลิกรัมต่อวัน) ติดต่อกันนาน 5 วัน

ขนาดสำหรับเสริมภูมิคุ้มกัน

สำหรับผู้ที่ต้องการรับประทานเพื่อเสริมภูมิคุ้มกัน แนะนำใช้สารสกัดฟ้าทะลายโจรที่มีปริมาณ andrographolide 10 มิลลิกรัม วันละ 1 ครั้ง นาน 5 วัน เว้น 2 วัน ต่อเนื่องกันไม่เกิน 12 สัปดาห์

หมายเหตุ: สูตรยาที่แนะนำในคำแนะนำนี้กำหนดขึ้นจากหลักฐานเท่าที่มีว่าอาจจะมีประโยชน์ซึ่งยังไม่มีงานวิจัยแบบ randomized control trials มากเพียงพอที่จะรับรองยาชนิดใด ๆ ดังนั้น แพทย์ควรติดตามผลการรักษาอย่างใกล้ชิด และพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนการรักษา ข้อแนะนำการรักษาจะมีการปรับเปลี่ยนไปตามข้อมูลที่มีเพิ่มขึ้นในระยะต่อไป

deoxyandrographolide, didehydrodeoxyandrographolide, neoandrographolide และ andrograpanin[6-19] ฤทธิ์ลดปวด[20] ฤทธิ์ลดไข้[6,21] แก้ไอ[22] และนอกจากนี้พบว่าสาร andrographolide มีฤทธิ์กระตุ้นภูมิคุ้มกัน โดยมีผลเพิ่มการแบ่งตัวของ lymphocyte, เพิ่มการสร้าง cytokine, เพิ่มระดับ immunoglobulin G และเพิ่มระดับของ interferon-γ[23-24]

สารสกัดฟ้าทะลายโจร อยู่ในรูปแบบยาเตรียมสำหรับรับประทานหลายรูปแบบ ส่วนใหญ่อยู่ในรูปผงสารสกัดฟ้าทะลายโจรบรรจุแคปซูลเปลือกแข็ง (hard capsule) รูปแบบอื่นๆ ได้แก่ แคปซูลเปลือกนิ่ม (soft capsule) ยาน้ำ ยาเม็ดชนิดเคลือบ และผงแกรนูล

ข้อมูลการศึกษาที่เกี่ยวข้อง

สารสกัดจากฟ้าทะลายโจรมีฤทธิ์ทางเภสัชวิทยาที่หลากหลาย อาทิ ฤทธิ์ต้านการอักเสบ ฤทธิ์ลดปวด ฤทธิ์ลดไข้ แก้ไอ และฤทธิ์กระตุ้นภูมิคุ้มกัน โดยพบการศึกษาวิจัยทางคลินิกโดยนักวิจัยทั้งในและต่างประเทศศึกษาประสิทธิผลของยาสารสกัดฟ้าทะลายโจรทั้งที่เป็นยาเดี่ยวและยาผสมในโรคติดเชื้อทางเดินหายใจส่วนบน ดังแสดงตัวอย่างข้อมูลต่อไปนี้

1. Immune modulation

Kumar และคณะ[25] พบว่า สารสำคัญกลุ่มไดเทอร์ปีนในสารสกัดชั้นไดคลอโรมีเทนในสารสกัดด้วยเมทานอลของฟ้าทะลายโจร มีฤทธิ์กระตุ้นภูมิคุ้มกันและยับยั้งการแบ่งตัวของเซลล์มะเร็งลำไส้ในหลอดทดลอง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Churiyah และคณะ[26] ที่พบว่าสารแอนโดรกราฟโฟไลด์จากสารสกัดในเอทานอลในความเข้มข้นต่ำๆ มีฤทธิ์กระตุ้นภูมิคุ้มกันในหลอดทดลอง นอกจากนี้ Puri และคณะ[27] พบว่า

สารสกัดด้วยเอทานอลและสารกลุ่มไดเทอร์ปีน แอนโดรกราฟโฟไลด์ มีผลกระตุ้นภูมิคุ้มกันในสัตว์ทดลองได้หลายกลไก

รายงานการศึกษาใช้สารสกัดตำรับยาสมุนไพรของประเทศสวีเดน ชื่อ Kan Jang® ในขนาดที่มี andrographolide มากกว่า 11 มิลลิกรัม ต่อวัน รับประทาน 5 ครั้งต่อสัปดาห์ ระยะเวลานาน 3 เดือน ในอาสาสมัคร เด็กชายหญิงสุขภาพดี อายุเฉลี่ย 18.4±0.2 ปี พบว่าสารสกัด Kan Jang ช่วยลดความเสี่ยงของการป่วยด้วยโรคหวัด (common cold) 2.1 เท่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<0.05$) เมื่อเทียบกับกลุ่มควบคุมซึ่ง รับยาหลอก[28]

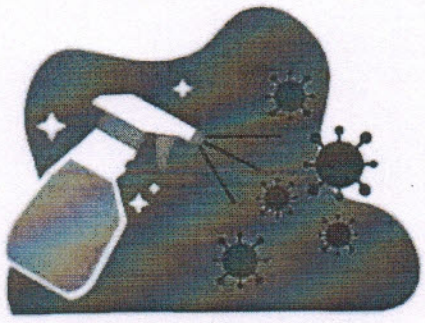
2. Common Cold

Hancke และคณะ[29] ศึกษาประสิทธิผลของยาเม็ด Kan Jang® ต่ออาการของโรคติดเชื้อระบบทางเดินหายใจส่วนบนของ Swedish Herbal Institute โดย Kan Jang เตรียมจากสารสกัดฟ้าทะลายโจรที่ควบคุม ให้มีปริมาณ andrographolide ร้อยละ 4 ในขนาด 1,200 มิลลิกรัม/วัน (เทียบเท่า andrographolide 48 มิลลิกรัม/วัน) ศึกษาแบบ non-randomized, double-blind, placebo-controlled trial โดยให้ในผู้ป่วยที่มี อาการหวัด 61 ราย อายุ 18-60 ปี แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 33 ราย รับประทาน ยาเม็ด Kan Jang 1,200 มิลลิกรัม/วัน (เทียบเท่า andrographolide 48 มิลลิกรัม/วัน) และกลุ่มควบคุม 28 ราย รับประทานยาหลอก ประเมิน ผลจากอาการแสดง เช่น เจ็บคอ น้ำมูก คัดจมูก ปวดหู ไอ ตัวร้อน ปวดศีรษะ รู้สึกไม่สบายตัว ด้วย Visual Analog Scale (VAS) เพื่อดู คะแนนรวม และประเมินผลจากอาการทางคลินิก ได้แก่ เยื่อเมือก ในช่องจมูกอักเสบ ไซนัสและปวดศีรษะ ต่อมน้ำเหลืองอักเสบ พบว่า

ในวันที่ 4 ของการทดลองกลุ่มทดลองมีอาการทางคลินิกลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุม แสดงว่าฟ้าทะลายโจรสามารถลดอาการของโรค และระยะเวลาของการเป็นหวัดสั้นลงได้

การทดลองทางคลินิกแบบ randomized, double-blind, placebo controlled trial เพื่อทดสอบประสิทธิผลของยา Kalm Cold TM ซึ่งเป็นสารสกัดเมทานอลจากใบฟ้าทะลายโจรเทียบกับยาหลอก ในการรักษาการติดเชื้อในระบบทางเดินหายใจส่วนต้น (Uncomplicated upper respiratory tract infection (URTI)) จำนวน 223 ราย แบ่งเป็นชาย 143 ราย และเป็นหญิง 80 ราย อายุระหว่าง 18-60 ปี โดยให้ได้รับ Kalm Cold TM ขนาด 200 มิลลิกรัม/วัน (รับประทานครั้งละ 100 มิลลิกรัม หลังอาหารเช้าและเย็น) เป็นเวลา 5 วัน พบว่ากลุ่มที่ได้รับ Kalm Cold TM มีอาการโดยรวมดีขึ้นกว่ายาหลอก รวมทั้งผู้ป่วยที่ได้รับ Kalm Cold TM มีอาการข้างเคียง ได้แก่ อาเจียน เลือดกำเดาไหล ลมพิษ และท้องเสีย ไม่แตกต่างกับกลุ่มที่ได้รับยาหลอก และอาการทั้งหมดสามารถหายไปได้เอง โดยไม่ต้องได้รับการรักษา[30]

3. Covid-19

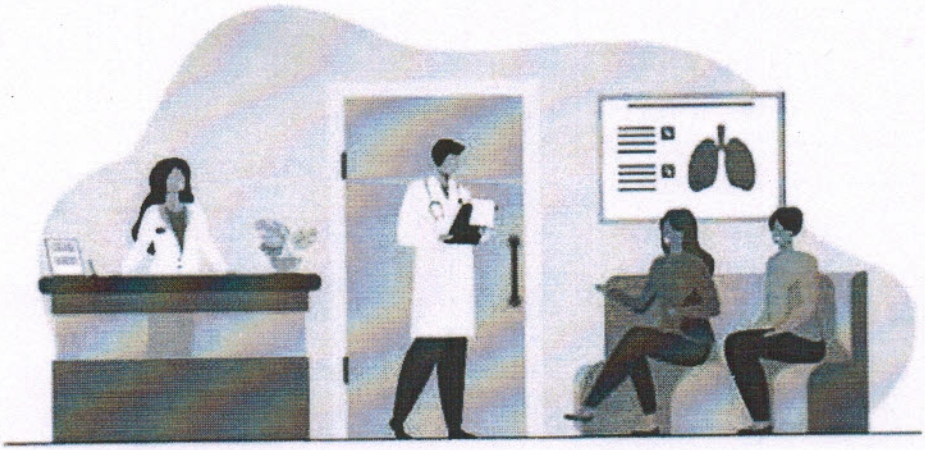
การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับโรคอุบัติใหม่ที่เกิดจากเชื้อไวรัสโคโรนา SARS และ COVID-19

จากการระบาดของโรค SARS นักวิจัยของจีนได้ทดสอบฤทธิ์ยับยั้งเชื้อโคโรนาไวรัสที่ก่อโรค SARS (antiviral activity) ของสารสำคัญกลุ่มไดแลคโตน แอนโดรกราฟโฟไลด์จากสารสกัดจากฟ้าทะลายโจรในหลอดทดลอง ซึ่งนักวิจัยพบว่าสารสำคัญกลุ่มดังกล่าวมีผลป้องกันเซลล์เพาะเลี้ยงจากการติดเชื้อ SARS ได้ซึ่งนักวิจัยคาดว่าด้วยกลไกดังกล่าว สารสกัดที่พบจะสามารถใช้ป้องกันและรักษาโรค SARS ได้ นักวิจัยกลุ่มนี้ได้จดสิทธิบัตรที่เกี่ยวกับสารสำคัญของฟ้าทะลายโจรในการยับยั้งไวรัสก่อโรค SARS และวิธีการสกัด จำนวน 2 สิทธิบัตร ได้แก่ สิทธิบัตรหมายเลข CN1165302C[31] และสิทธิบัตรหมายเลข CN1454592A[32]

เมื่อเกิดการระบาดของโควิด-19 ในจีน นักวิจัยของคณะเภสัชศาสตร์และศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพของมหาวิทยาลัยเสิ่นเจิ้นได้ใช้เทคนิค molecular docking ศึกษาภาพจำลอง 3 มิติของสารสำคัญของสมุนไพรที่เป็นตัวยาในตำรับยาจีนต่างๆ ที่ใช้แก้โรคทางเดินหายใจ 95 สาร รวมทั้งแอนโดรกราฟโฟไลด์ (andrographolide) จากฟ้าทะลายโจรด้วย ในการจับกันของภาพจำลอง 3 มิติของโปรตีน M Protease ของเชื้อไวรัส COVID-19 และตัวรับไวรัส COVID-19 ในทางเดินหายใจของคน (ACE2 receptor)[33] พบว่า สารแอนโดรกราฟโฟไลด์สามารถจับกับ M protease และ ACE2 receptor ได้ ซึ่งการจับกันดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าสารแอนโดรกราฟโฟไลด์มีศักยภาพในการป้องกันเชื้อไวรัสเข้าเซลล์และลดการแบ่งตัวของไวรัสได้

จากผลการศึกษานำร่องผลของสารสกัดฟ้าทะลายโจรขนาดสูงต่อผู้ป่วยโรคโควิด-19 ระดับความรุนแรงน้อย โดยกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกร่วมกับโรงพยาบาลสมุทรปราการ กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ และองค์การเภสัชกรรม เก็บข้อมูลอาสาสมัครผู้ป่วยโควิด-19 อาการแสดงระดับความรุนแรงน้อย จำนวน 6 ราย อายุเฉลี่ย 31.0±11.8 ปี ได้รับการรักษาตามมาตรฐาน ร่วมกับการได้รับสารสกัดฟ้าทะลายโจร (ที่มี andrographolide 20 มิลลิกรัมต่อแคปซูล) ครั้งละ 3 แคปซูล วันละ 3 ครั้ง นาน 5 วัน พบว่า ความรุนแรงของอาการไอ ความถี่ของการไอ ความรุนแรงของอาการเจ็บคอ ปริมาณเสมหะ และความรุนแรงของความปวดศีรษะลดลงอย่างนัยสำคัญทางสถิติ (p-value< 0.05) ทั้งในวันที่ 3 และ 5 ของการรับประทานสารสกัดฟ้าทะลายโจร นอกจากนี้พบว่าผู้ป่วย 3 ราย ตรวจไม่พบเชื้อไวรัสในวันที่ 5 ของการรักษา ส่วนด้านความปลอดภัย ไม่พบอาการไม่พึงประสงค์ใดๆ ในอาสาสมัครทั้งหมด แต่พบว่ามีอาสาสมัคร 1 ราย ที่มีค่า Alanine Aminotransferase (ALT) เพิ่มสูงเป็น 1.7 เท่าของค่าปกติในวันที่ 5 ของการรับประทานยา และอาสาสมัคร 1 รายที่มีแนวโน้มของค่า Aspartate aminotransferase (AST) และ ALT สูงขึ้นแต่ไม่เกินค่าปกติ

ข้อห้ามและคำเตือน

ข้อห้ามใช้

- ห้ามใช้ในผู้ที่มีอาการแพ้ฟ้าทะลายโจร เช่น เกิดผื่น ลมพิษ
- หน้าบวมและไม่ควรใช้ฟ้าทะลายโจรอีกต่อไป
- ห้ามใช้ในสตรีมีครรภ์และให้นมบุตร
- ไม่ควรใช้ในผู้ป่วยโรคตับและไต

คำเตือน

- ฟ้าทะลายโจรเป็นสมุนไพรรสขมจัด มีฤทธิ์เย็น อาจทำให้แขนขามีอาการชาหรืออ่อนแรง รู้สึกหนาวเย็นภายใน
- ควรระวังการใช้ร่วมกับยาต้านการแข็งตัวของเลือด (anticoagulants) และยาต้านเกล็ดเลือด (antiplatelets)
- ควรระวังการใช้ร่วมกับยาลดความดัน (antihypertensives) เพราะอาจเกิดการเสริมฤทธิ์ ทำให้เกิดหน้ามืดได้
- ควรระวังการใช้ร่วมกับยาที่กระบวนการเมทาบอลิซึม ผ่านเอนไซม์ Cytochrome P450 (CYP) เนื่องจากฟ้าทะลายโจรมีฤทธิ์ยับยั้ง CYP1A2, CYP2C9 และ CYP3A

รายงานอาการไม่พึงประสงค์

ในจำนวนรายงาน 1,216 ฉบับ พบรายงานอาการไม่พึงประสงค์ฟ้าทะลายโจร จำนวน 275 ฉบับ 365 เหตุการณ์ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นความผิดปกติของระบบผิวหนัง และพบเหตุการณ์แพ้รุนแรงชนิด anaphylactic shock 13 เหตุการณ์ และ anaphylactic reaction จำนวน 15 เหตุการณ์ รายละเอียดในตาราง[35]

ตารางแสดงจำนวนเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ (AEs) จากผลิตภัณฑ์ฟ้าทะลายโจร ในฐาน Thai Vigibase ระหว่างปี พ.ศ. 2549-2558 จำนวน 365 เหตุการณ์

จำนวนเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์	เหตุการณ์ไม่พึงประสงค์
61	urticaria, rash maculo-papular
30	facial oedema
28	rash
25	pruritus
21	angioedema
15	anaphylactic reaction*, rash erythematous
13	anaphylactic shock*
7	chest pain, dyspnoea
6	dizziness, nausea, oedema mouth, vomiting
3	conjunctivitis, oedema, sweating increased
2	acute generalized exanthematouspustulosis, coughing, dysaesthesia, fixed eruption, flatulence, oedema peripheral, mouth dry, somnolence

จำนวนเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์	เหตุการณ์ไม่พึงประสงค์
1	anaesthesia local, arthritis rheumatoid aggravated, back pain, bullous eruption, constipation, dermatitis exfoliative, eczema, eosinophilia, erythema multiforme, fever, flushing, GI haemorrhage, hearing decreased, hepatic enzymes increased, hepatitis, injection site inflammation, melaena, myalgia, muscle weakness, oedema generalised, oedema genital, pain, palpitation, purpura allergic, rash erythematous, Stevens-Johnson syndrome*, stomatitis, stomatitis ulcerative, stridor, tongue disorder, urticarial acute, vasculitis

*เป็น serious adverse event

ศูนย์เฝ้าระวังความปลอดภัยด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ได้รายงานผลการทำ disproportionality analysis ของ national pharmacovigilance data เพื่อตรวจจับ "สัญญาณ" (signal detection) ของคู่ยาแผนไทย หรือยาจากสมุนไพร (TTM) กับอาการข้างเคียง (adverse drug reaction, ADR) (drug-ADR pair) และประเมินความเชื่อมโยงระหว่างยาจากสมุนไพรที่ใช้บ่อยกับ serious ADR โดยคำนวณค่า reporting odds ratio (OR) และ reported population attributable risk (PAR) จาก ADR surveillance database ระหว่างปี ค.ศ. 2002-2013 โดยยาใดจะถูกจัดว่ามีศักยภาพที่จะเป็นสาเหตุของ ADR อาการหนึ่งอาการใดได้ต้องมีจำนวนรายงานมากกว่า 3 และมี significant OR โดยมี lower limit ของ 95% confident interval มากกว่า 133 ผลการศึกษาพบว่า จากจำนวนรายงาน ADR ของฟ้าทะลายโจร

ทั้งหมด 179 รายงาน เป็น serious ADR 44 รายงาน (ร้อยละ 24.6) ซึ่งสูงที่สุดในจำนวนยาแผนไทยและยาจากสมุนไพรทั้งหมด และจากจำนวนคู่ TTM-ADR pair 4,208 คู่ที่ศึกษา มี 3 คู่ที่ค่า OR มีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ฟ้าทะลายโจรกับ anaphylactic shock, ยาเขียวกับ Steven-Johnson syndrome และเถาวัลย์เปรียงกับ angioedema โดยคู่ฟ้าทะลายโจรกับ anaphylactic shock มี 6 รายงานค่า crude OR (95%CI) เท่ากับ 2.32 (1.03, 5.21) และ adjusted OR เท่ากับ 2.68 (1.19, 6.04) อย่างไรก็ตาม ค่า reported population attributable risk (PAR) ของฟ้าทะลายโจรต่ำมากเพียงร้อยละ 0.05 เมื่อเทียบกับยาแผนปัจจุบัน เช่น diclofenac, amoxicillin และ ceftriaxone ซึ่งมีค่า PAR เท่ากับ 2.28, 3.90 และ 3.27 ตามลำดับ (PAR บอกอัตราส่วนของ specific ADR ในชุดข้อมูล surveillance data ทั้งหมดที่สามารถหลีกเลี่ยงได้หากไม่มีการใช้ยาตัวที่เป็นสาเหตุนั้น หรือ contribution ของยานั้นต่อการเกิด specific ADR[36]

อันตรกริยาระหว่างยา (Drug Interaction)

จากการทำนาย ADME ของ Andrographolide โดยใช้ SWISSADME database พบว่า Andrographolide ไม่ยับยั้งการทำงานของ CYP1A2, CYP2C19, CYP2C9, CYP2D6 และ CYP3A4 จะเห็นได้ว่า Andrographolide อาจไม่เกิดอันตรกิริยากับยาหรือสารอื่นๆ ที่เกิดการ metabolism ผ่าน CYP เหล่านี้[37] แต่ฟ้าทะลายโจร ยับยั้งการทำงานของ CYP1A2, CYP2C9 และ CYP3A4 ซึ่งสามารถเกิดอันตรกิริยากับยาหรือสารอื่นๆ ที่เกิดการ metabolism ผ่าน CYP เหล่านี้ ดังนั้นควรระมัดระวังการใช้ฟ้าทะลายโจรร่วมกับยาที่ metabolism ผ่าน CYP1A2, CYP2C9 และ CYP3A4[38]

CYP1A2	**Antipsychrotics/ Antidepressants** - Clozapine - Fluvoxamine - Imipramine - Olanzapine	**Antibiotics** - Ciprofloxacin	**Miscellaneous** - Caffeine - Theophylline - Warfarin	
CYP2C9	**NSAIDs** - Diclofenac - Ibuprofen - Meloxicam - S-naproxen - Celecoxib	**Sulfonylureas** - Glyburide - Glibenclamide - Glipizide - Glimepiride	**Angiotensin II blockers** - Losartan - Irbesartan	**Miscellaneous** - Phenytoin - Rosiglitazone - Tamoxifen - S-warfarin - Amitriptyline - Fluoxetine
CYP3A4 CYP3A5 CYP3A7	**Macrolide antibiotics** - Clarithromycin - Erythromycin	**HMG CoA redectase** inhibitors - Atorvastatin - Simvastatin - Lovastatin	**Steroid 6 beta-OH** - Estradiol - Hydrocortisone - Progesterone - Testrosterone	**Miscellaneous** - Cafergot - Caffeine - Dapsone - Dextromethorphan - Ondansetron - Propanolol

เอกสารอ้างอิง

1. เต็ม สมิตินันทน์. (2557). ชื่อพรรณไม้แห่งประเทศไทย. ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2557. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, สำนักงานหอพรรณไม้ สำนักวิจัยการอนุรักษ์ป่าไม้และพรรณพืช กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (น.35).
2. Pharmacopoeia of the People's Republic of China. (2000). English edition. Beijing Chemical Industry Press, (1):96-7.
3. Pharmacopoeia, T. H. (1998). Thai Herbal Pharmacopoeia; Khamin Chan. Thai Pharmacopoeia Section, Bureau of Drug and Narcotic, Department of Medical Sciences, Prachachon Co.Ltd., Ministry of Public Health, Bangkok, Thailand.
4. Therapeutic Goods Administration. (2015). Safety review of Andrographis paniculata and anaphylactic/allergic reaction. Retrieved 11 June 2020, from https://www.tga.gov.au/sites/default/files/safety-review-andrographis.pdf
5. Blackmores. (2019). Cold combat. Retrieved 11 June 2020, from https://www.blackmores.com.my/products/cold-combat
6. กมล สวัสดีมงคล, อุไรวรรณ เพิ่มพิพัฒน์, นิยดา เกียรติยิ่งอังศุลี และคณะ. (2533). การศึกษาทางเภสัชวิทยาของฟ้าทะลายโจร. รายงานการประชุมฟ้าทะลายโจร. กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์.
7. เสาวภา ลิมป์พานิชกุล. (2532). การศึกษาฤทธิ์ต้านการอักเสบของสมุนไพรฟ้าทะลายโจรในหนูแรท. วิทยานิพนธ์ สาขาเภสัชวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.